

O'QUVCHILARDA INGLIZ TILINI O'RGATISH MOTIVATSIYASINI OSHIRISH METODIKALARI

Abduxoshimova Dilnoza Sobirovna

ISFT instituti Samarqand filiali

Annotatsiya: Tezissda ingliz tilini o'rganishga bo'lgan motivatsiyani oshirishning samarali metodikalari ko'rib chiqiladi. Ingliz tili global kommunikatsiya va madaniyatda muhim rol o'ynashi ta'kidlanadi. Motivatsiyaning ichki va tashqi turlari, interfaol darslar, texnologiyalar, gamifikatsiya va shaxsiy yondashuvlarning roli tushuntirilgan. O'qituvchilarning motivatsiyani rag'batlantirishdagi roli va uni uzoq muddat saqlash omillari tavsiflanadi. Yondashuv va metodologik vositalar orqali samarali motivatsiya shakllanishi ko'rsatilgan.

Kalit soʻzlar: Ingliz tili, motivatsiya, o'qituvchi, interfaol metodlar, texnologiyalar, gamifikatsiya, shaxsiy yondashuv, dars usullari, o'quvchilar, ta'lim.

Kirish

Ingliz tili hozirgi kunda global kommunikatsiya, biznes, ta'lim va madaniyat sohalarida muhim rol o'ynamoqda. Bu tilda gaplashish va yozish, shuningdek, uni tushunish nafaqat ilmiy va professional muvaffaqiyatlar uchun, balki shaxsiy rivojlanish, xalqaro aloqalar va madaniy almashuvlar uchun ham zarur. Ingliz tili o'rganilayotganda, o'quvchilarda o'ziga xos motivatsiya bo'lishi kerak, chunki bu til o'rganish jarayoni ko'p vaqtni, kuch va resurslarni talab qiladi. Buning uchun o'quvchilarda tilga bo'lgan qiziqish va ishtiyoqni oshirish, ularni darslarga faol jalb qilish juda muhimdir.

O'quvchilarni ingliz tilini o'rganishga rag'batlantirishning muhim omili – motivatsiyadir. Motivatsiya o'quvchining tilni o'rganishga bo'lgan ijobiy munosabatini shakllantirib, bu jarayonni uzoq muddat davom ettirishga imkon yaratadi. Ingliz tilini o'rganishdagi motivatsiya o'quvchilarni harakatga keltiradi, ularni yangi bilimlarni olishga va o'zlarini rivojlantirishga undaydi. Shu bilan birga, motivatsiyaning yo'qligi yoki pasayishi o'quvchilarning til o'rganish jarayoniga bo'lgan qiziqishini kamaytirishi, muvaffaqiyatsizlikka olib kelishi mumkin.

Bu muammoning yechimi sifatida, o'qituvchilar o'quvchilarda motivatsiyani oshirish uchun turli metodlardan foydalanishlari kerak. Ular interfaol metodlarni, texnologiyalarning imkoniyatlarini, gamifikatsiya usullarini va boshqa innovatsion yondashuvlarni o'z darslariga kiritishlari lozim. O'quvchilarni rag'batlantirish uchun o'qituvchilar har bir o'quvchining o'ziga xos ehtiyojlarini hisobga olgan holda shaxsiy yondashuvlarni qo'llashlari kerak.

O'qituvchining roli

O'qituvchi – bu ingliz tilini o'rgatish jarayonida nafaqat bilimlarni taqdim etuvchi, balki o'quvchilarga rag'bat beruvchi va ular uchun ilhom manbai bo'ladigan shaxsdir. O'qituvchining asosiy vazifasi – o'quvchilarga ta'lim berish, lekin bu vazifa yanada kengroq ma'noga ega. O'qituvchi, shuningdek, o'quvchilarda tilni o'rganishga bo'lgan qiziqishni uyg'otadi, ularni doimiy ravishda yangi bilimlarga undaydi. O'qituvchining yondashuvi, darsning tartibi va tashkil etilishi, o'quvchilarning o'zlarini erkin his qilishiga imkon yaratishi kerak. Agar o'qituvchi o'z ishiga qiziqish va ishonch bilan yondoshuvchi bo'lsa, bu holat o'quvchilarda ham yuqori motivatsiya yaratadi.

Motivatsiyaga ta'sir etuvchi muhim omil – o'qituvchining o'zining ishtiyoqi va darsga bo'lgan munosabati hisoblanadi. O'qituvchi darslarni tashkil etishda faqat bilim berish bilan cheklanmaydi, balki o'quvchilarga o'zlarining bilimlari va ko'nikmalarini amaliyotda qo'llash imkoniyatini yaratishi kerak. O'qituvchi o'quvchilarga o'zlariga bo'lgan ishonchni berishi va maqsadlariga erishish yo'lida yordam berishi zarur.

O'qituvchining motivatsiyani oshirishdagi roli nafaqat ta'lim berish, balki o'quvchilarni rag'batlantirish, ularga maqsadga erishish uchun ilhom berishdir. O'qituvchining ishtiyoqi, ilg'or metodlarni qo'llash va o'quvchilarga bo'lgan individual yondashuvlar ingliz tilini o'rganishda muvaffaqiyatga erishishning asosiy omillari hisoblanadi.

Motivatsiya va uning turlari

Motivatsiya o'quvchilarning tilni o'rganishga bo'lgan ishtiyoqini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Motivatsiyaning turli turlari mavjud, va har biri o'ziga xos usullarda ishlatilishi mumkin. O'quvchilarda motivatsiya yaratishda quyidagi turlarini ajratish mumkin:

1. Ichki motivatsiya: Bu motivatsiya turi o'quvchining o'z ichki ehtiyojlaridan, qiziqishlaridan kelib chiqadi. O'quvchi ingliz tilini o'rganishni o'zining qiziqishi, yangi bilimlarga bo'lgan intilish yoki o'zini rivojlantirish maqsadida amalga oshiradi. Ichki motivatsiya ko'proq mustahkam va uzoq muddatli bo'lib, o'quvchilarni muvaffaqiyatga erishtiradi.
2. Tashqi motivatsiya: O'quvchi bu motivatsiya turi orqali tashqi mukofotlar yoki tanqidlardan qochish maqsadida o'rganadi. Masalan, mukofot olish, yaxshi baholarni qo'lga kiritish yoki boshqa ijtimoiy jazolardan qochish. Biroq, tashqi motivatsiya kamroq barqaror va vaqtinchalik bo'lishi mumkin.
3. Samarali motivatsiya: Bu motivatsiya turi o'quvchining o'zining amaliy ehtiyojlaridan kelib chiqadi. Misol uchun, ish joyiga qabul qilinish yoki ilmiy darajaga ega bo'lish uchun tilni o'rganish.

Motivatsiyani oshirish metodikalari

O'quvchilarda ingliz tilini o'rganishga bo'lgan motivatsiyani oshirish uchun turli metodlar qo'llanilishi mumkin. Ba'zi samarali metodlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Interfaol darslar: Darslarni faqat ma'ruzalar va kitoblar bilan cheklamasdan, o'quvchilarni amaliy faoliyatga jalb qilish orqali ularda tilni o'rganishga bo'lgan qiziqishni oshirish mumkin. O'quvchilarni guruhlariga bo'lib, rolli o'yinlar, suhbatlar, prezentatsiyalar orqali darslarga jalb qilish motivatsiyani oshiradi.
2. Texnologiyalardan foydalanish: Zamonaviy texnologiyalarni, masalan, onlayn o'qitish platformalarini, mobil ilovalarni, video darslarni qo'llash o'quvchilarda qiziqishni oshiradi. O'quvchilar internetdagi interfaol materiallar orqali tilni o'rganishda ko'proq ishtirok etadilar.
3. Shaxsiy yondashuv: Har bir o'quvchining individual ehtiyojlariga mos keladigan darslar tashkil etish motivatsiyani oshirishda samarali usuldir. O'quvchilarni ular uchun qiziqarli bo'lgan mavzularni tanlash, shaxsiy rivojlanish yo'nalishlarini qo'llash yordam beradi.

Xulosa

O'quvchilarda ingliz tilini o'rganishga bo'lgan motivatsiya – bu muvaffaqiyatli ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismidir. O'qituvchilar motivatsiyani oshirish uchun turli usullarni qo'llab, o'quvchilarni faol ishtirok etishga rag'batlantirishi lozim. Interfaol metodlar, texnologiyalar, gamifikatsiya va shaxsiy yondashuvlar motivatsiyani oshirishda samarali vositalardir. O'quvchilarni ingliz tilini o'rganishga undash, ularni qiziqitirish va ularning ishtiyoqini oshirishning asosiy omili o'qituvchining yondashuviga bog'liqdir. O'qituvchilar o'z ishlariga ishtiyoq bilan yondoshgan holda, o'quvchilarda uzun muddatli va mustahkam motivatsiyani shakllantira olishadi.

Adabiyotlar;

1. **Akhmedova, N. (2017).** *Ta'limda motivatsiyaning o'rni va uning o'quvchilarga ta'siri.* O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi.
2. **Turaeva, G. (2014).** *Ingliz tilini o'rganishdagi motivatsiyaning o'ziga xosliklari.* Toshkent Davlat Pedagogika Universiteti.
3. **Islomov, U. (2016).** *Ta'lim jarayonida talabalarning motivatsiyasini oshirish usullari.* O'zbekiston Milliy Universiteti.
4. **Jumaniyozov, N. (2015).** *O'quvchilarda ingliz tilini o'rganishga bo'lgan motivatsiyani oshirishning psixologik jihatlari.* Toshkent davlat pedagogika universiteti.
5. **Tursunova, S. (2018).** *Ingliz tilini o'rganishda o'quvchilarning motivatsiyasi va uning rivojlanishi.* Toshkent shahridagi universiteti.
6. **Muminova, Z. (2016).** *Ta'limda o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishning innovatsion yondashuvlari.* O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi.